

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з навчальної дисципліни „МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО”
для студентів напряму підготовки 6.030401 «Правознавство»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Модуль I. Загальні положення міжнародного економічного права

Тема 1. Основні етапи становлення сучасного міжнародного економічного правопорядку

Глосарій основних термінів та понять (далі Глосарій): світовий порядок, міжнародні економічні відносини, міжнародний економічний правопорядок, міжнародне економічне право, міждержавне співробітництво, міжнародно-правове регулювання, політика фритредерства, протекціонізм, Рада Безпеки ООН.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. У чому полягає сутність міжнародного економічного правопорядку?
 - 1.2. Чи співвідносними є поняття міжнародного та міжнародного економічного правопорядку?
 - 1.3. Якою є роль Ради Безпеки у забезпеченні міжнародного економічного правопорядку?
 - 1.4. Який етап становлення міжнародного економічного правопорядку став визначальним для сучасних міжнародних економічних відносин?
 - 1.5. У чому полягає суть протистояння політики лібералізації та протекціонізму?
 - 1.6. Які основні проблеми сучасного міжнародного економічного правопорядку?
 - 1.7. Чи співпадає періодизація сучасного міжнародного права з періодизацією становлення міжнародного економічного правопорядку?
 - 1.8. У чому полягають причини, що зумовлюють необхідність міжнародного економічного співробітництва?
 - 1.9. Які можливі шляхи вирішення проблеми правомірності застосування економічної сили у міжнародних економічних відносинах на сучасному етапі?
 - 1.10. Яка роль сесій Генеральної Асамблеї ООН у врегулюванні сучасного міжнародного економічного правопорядку?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи матеріали джерел списку основної та додаткової літератури, письмово простежте етапи становлення сучасного міжнародного економічного правопорядку.
 - 4.2. Користуючись положеннями Резолюції 3201 (S-VI) від 1 травня 1974 року «Декларація про встановлення нового міжнародного економічного порядку», скласти таблицю «Новий міжнародний економічний порядок за Декларацією від 1 травня 1974 р.».

Новий економічний порядок за Декларацією від 1 травня 1974 р.

Мета декларації	
Цілі декларації	
Завдання декларації	
Завдання світової спільноти	

4.3. Користуючись положеннями Статуту ООН, Резолюції 3201 (S-VI) від 1 травня 1974 року «Декларація про встановлення нового міжнародного економічного порядку», Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права від 16 грудня 1966 р., Віденської конвенції про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. та інших нормативно-правових документів, скласти структурно-логічну схему «Система сучасного міжнародного економічного правопорядку».

5. Розв'язати тести:

1. Міжнародний економічний правопорядок – це:
 - а) складова світового порядку;
 - б) складова міжнародного порядку;
 - в) складова міжнародного правопорядку;
 - г) все вище зазначене – правильне.
2. Міжнародні економічні відносини – це:
 - а) експорт та імпорт товарів;
 - б) відносини з обміну ресурсами;
 - в) міцні і тривалі зв'язки кооперативного типу, які мають у своїй основі спільні наміри, закріплені в економічних договорах та угодах.

г) Система відносин, що виникають між суб'єктами різних країн з приводу виробництва, розподілу, обміну і споживання споживчих благ в умовах обмеженості ресурсів і міжнародного поділу праці.

3. Загальними принципами розвитку міжнародних економічних відносин є:

а) взаємовигідність економічних зв'язків для двох і більше партнерів;

б) еволюційність міжнародних процесів без силового нав'язування співробітництва;

в) надійність і конвертованість валют;

г) розвиток міжнародних економічних відносин на основі комерційних кроків на зустріч один одному.

4. Формально визначене правило поведінки держав та міжнародних організацій в галузі міжнародних економічних відносин:

а) норма міжнародного економічного права;

б) джерела міжнародного економічного права;

в) система міжнародного економічного права;

г) інститут міжнародного економічного права.

5. Міжнародне економічне право – це:

а) система норм, що регулюють відносини між суб'єктами у зв'язку з їх діяльністю в галузі міжнародних економічних відносин;

б) сукупність норм, які регулюють організацію міжнародних економічних відносин на макрорівні;

в) сукупність норм, що регулюють економічні операції будь-якого роду, за умови, що ці операції виходять за межі правової системи однієї держави;

г) національна галузь права, наділена можливістю регулювати міжнародні відносини.

6. Назвіть два критерії поділу права на галузі:

а) предмет правового регулювання,

б) юридична єдність правових норм;

в) наявність підгалузей права;

г) метод правового регулювання.

7. Який з перерахованих елементів входить в систему права?

а) закон;

б) інститут права,

в) правовий звичай;

г) метод правового регулювання.

8. Який метод правового регулювання лежить в основі міжнародного економічного права?

а) імперативний;

б) диспозитивний;

в) координаційний;

г) рекомендаційний.

9. Який з перерахованих ознак є ознакою права?

а) загальнообов'язковості;

б) формальна визначеність;

в) зв'язок з державою;

г) всі перераховані ознаки.

10. Вкажіть, яка з перерахованих галузей не є галуззю матеріального права?

а) міжнародне торгове;

б) міжнародне економічне процесуальне право;

в) міжнародне інвестиційне право;

г) міжнародне фінансове право.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Особливості правовідносин у міжнародному економічному праві.
2. Декларація та програма дій щодо встановлення нового економічного порядку 1974 р.
3. Економічна сила і можливість її застосування до держав.
4. Зв'язок сучасних національних економік.
5. Головні риси сучасного міжнародного правопорядку.

Література: 4, 5, 6, 30, 31, 51, 71 - 76, 78, 92, 95, 102, 107, 124.

* * *

Тема 2. Поняття та предмет міжнародного економічного права

Глосарій: міжнародні економічні відносини, міжнародне економічне право, державне співробітництво, міжнародно-правове регулювання, предмет та методи міжнародного економічного права, система та інститути міжнародного економічного.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Якими є сутність і значення міжнародного економічного права в системі міжнародного права?
 - 1.2. Якою є система міжнародного економічного права?
 - 1.3. У чому полягає динамічність системи міжнародного економічного права?
 - 1.4. Якою галуззю – публічною чи приватною – є міжнародне економічне право?
 - 1.5. Які методи правового регулювання застосовує міжнародне економічне право?
 - 1.6. Яким є предмет міжнародного економічного права?
 - 1.7. У чому полягають особливості місця України в системі міжнародних економічних відносин?
 - 1.8. Які концепції існують у юридичній літературі стосовно розуміння природи міжнародного економічного права?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи матеріали національного законодавства, письмово простежте етапи розвитку міжнародної економічної співпраці України за часів її незалежності.
 - 4.2. Користуючись положеннями Статуту ООН, міжнародних конвенцій, установчих актів міжнародних організацій, скласти таблицю «Закріплення повноважень спеціально уповноваженого органу в системі міжнародних економічних відносин».

Закріплення повноважень спеціально уповноваженого органу в системі міжнародних економічних відносин

Нормативно-правовий акт	Повноваження спеціально уповноваженого органу в системі міжнародних економічних відносин

- 4.3. Використовуючи джерела зі списку основної та додаткової літератури, заповніть таблицю «Основні концепції розуміння природи міжнародного економічного права»

Основні концепції розуміння природи міжнародного економічного права

Автор концепції	Короткий зміст концепції

5. Розв'язати тести:

1. Завданням норм міжнародного економічного права є:
 - а) регулювання майнових і пов'язаних з ними немайнових відносин;
 - б) сприяння безперешкодному здійсненню державами їх суверенних прав в галузі міжнародних економічних відносин;
 - в) визначення правового статусу суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
 - г) забезпечення миру.
2. У міжнародному економічному праві діють такі методи:
 - а) імперативний;
 - б) диспозитивний;
 - в) колізійний;
 - г) санкціонуючий.
3. Внутрішня форма міжнародного економічного права, його будова за галузями та інститутами:
 - а) предмет міжнародного економічного права;
 - б) джерела міжнародного економічного права;
 - в) система міжнародного економічного права;
 - г) інститут міжнародного економічного права.
4. Формально визначене правило поведінки держав та міжнародних організацій в галузі

міжнародних економічних відносин:

- а) норма міжнародного економічного права;
- б) джерела міжнародного економічного права;
- в) система міжнародного економічного права;
- г) інститут міжнародного економічного права.

5. Сукупність джерел права – це:

- а) галузь права;
- б) система права;
- в) система законодавства;
- г) правова система.

6. Який з перерахованих елементів не входить в поняття «система права»?

- а) галузь права;
- б) правова ідеологія;
- в) інститут права;
- г) норма права.

7. Функції держави – це:

- а) методи здійснення державної влади;

б) основні напрями діяльності, які виражають сутність і соціальне призначення державного управління суспільством;

- в) види державної діяльності;

г) об'єктивні труднощі, вирішення яких представляє істотний інтерес для суспільства і входить в коло повноважень держави.

8. Вкажіть яка із зазначених функцій, є регулятивною?

- а) економічна;
- б) охорони правопорядку;
- в) екологічна;
- г) захисту держави від зовнішньої загрози.

9. Назвіть функцію права:

- а) охоронна;
- б) організаційна;
- в) пізнавальна;
- г) наукова.

10. В основі концепції міжнародного економічного права як галузі міжнародного публічного права лежить ідея «міжнародного публічного цивільного права» або міжнародного майнового права». Хто автор цієї ідеї?

- а) Д.Карро; д) А.Б. Альтшулер;
- б) Г. Елері; е) І.С. Перетерський;
- в) В.М.Корецький; ж) Т.Н. Нешатаєва;
- г) П. Жюйар; з) В. Ебке.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Динамічність системи МЕНП.
2. Міжнародне економічне право як галузь міжнародного права.
3. Характеристика концепцій міжнародного економічного права.
4. Правове регулювання міжнародних економічних відносин.

Література: № 1, 3, 30, 31, 35, 37, 39, 71, 73, 75, 78, 92, 95, 102, 107, 119, 124.

* * *

Тема 3. Гармонізація законодавства України з міжнародним економічним правом

Глосарій: гармонізація, уніфікація, ратифікація, джерело міжнародного економічного права, міжнародні принципи, міжнародний договір, конвенція, міжнародний звичай, судовий прецедент як джерело міжнародного економічного права.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. У чому полягає сутність гармонізації національного законодавства з міжнародним економічним правом?

1.2. Чи існує на сьогодні коло проблем гармонізації законодавства України з міжнародним економічним правом?

1.3. Чи розглядається перспективним зближення Європейського права і законодавства України?

1.4. У чому полягають особливості гармонізації галузевого законодавства України з міжнародним правом?

1.5. Чи співвідносні поняття гармонізації та уніфікації?

1.6. Які існують можливі шляхи вирішення питання щодо вступу України до Європейського Союзу?

1.7. Чи співпадає періодизація сучасного міжнародного права з періодизацією становлення міжнародного економічного правопорядку?

1.8. Як можна вирішити проблему гармонізації у чинному національному законодавстві?

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

4. Виконати завдання:

4.1. Використовуючи положення ст. 9 Конституції України, ст.ст. 17, 19 Закону України «Про міжнародні договори України», письмово проаналізуйте методологічні принципи чинного законодавства України, спрямовані на гармонізацію останнього з міжнародним економічним правом та оформіть це у вигляді таблиці.

Гармонізація українського законодавства з міжнародним економічним правом

	Конституція України	Закон України «Про міжнародні економічні договори»
Основні положення про гармонізацію	— — —	— — —

4.2. Підготуйте кросворд на 15 термінів, що стосуються процесу гармонізації законодавства України з міжнародним економічним правом.

5. Розв'язати тести:

1. Система міжнародних договорів (угод), рішень міжнародних організацій тощо, в яких знаходять своє юридичне закріплення норми і принципи міжнародного економічного права:

а) предмет міжнародного економічного права;

б) джерела міжнародного економічного права;

в) система міжнародного економічного права;

г) інститут міжнародного економічного права.

2. Основною метою Генеральної угоди з тарифів і торгівлі є:

а) боротьба з дискримінацією в торгівлі;

б) зниження митних тарифів;

в) лібералізація зовнішньої торгівлі;

г) правильно все вищезазначене.

3. Угода двох або кількох держав про встановлення, зміну або припинення прав і обов'язків у різних відносинах між ними:

а) міжнародний договір;

б) комерційний правочин;

в) принципи міжнародної торгівлі;

г) судовий прецедент.

4. Правило поведінки, що склалося внаслідок фактичного його застосування протягом тривалого часу, ніде в офіційних документах не записане, але визнане державою:

а) міжнародний договір;

б) міжнародний звичай;

в) принципи міжнародної торгівлі;

г) судовий прецедент.

5. Міжнародна економічна система складається з компонентів:

а) предметно-об'єктного;

- б) інституційного;
 - в) секторального;
 - г) спеціального.
6. Які з перерахованих міжнародно-нормативно-правових актів є міжнародними договорами і містять всі його необхідні ознаки?
- а) статут ООН 1945 р.;
 - б) договір між урядом Ірану і Англо-Іранської нафтової компанії;
 - в) договір про створення міжнародної організації;
 - г) Генеральна угода з тарифів і торгівлі.
7. Офіційним депозитарієм інформації ЮНІДРУА є:
- а) Міжнародний інститут з уніфікації приватного права в м. Римі;
 - б) Всеросійська академія зовнішньої торгівлі в м. Москві;
 - в) Всесвітня організація інтелектуальної власності в м. Женеві;
 - г) Міжнародний інвестиційний Центр в м. Токіо.
8. Денонсація – це:
- а) відмова держави від договору з попереднім попередженням інших учасників, коли така відмова, його порядок і умови прямо передбачено договором;
 - б) відмова держави від договору, коли є до того достатні, строго визначені нормами міжнародного права підстави;
 - в) припинення договору за угодою сторін;
 - г) продовження дії договору на попередньо обумовлений строк.
9. Підставами відносної недійсності договору є:
- а) договір суперечить імперативній нормі;
 - б) явне порушення особливо важливої норми національного законодавства держави, щодо права укласти міжнародні договори.
 - в) згода держави на його обов'язковість було виражено в результаті застосування сили або погрози силою у відношенні держави або її представника;
 - г) дефект волі представника при укладенні договору.
10. Міжнародний договір укладається:
- а) в усній формі;
 - б) тільки в письмовій формі;
 - в) застосовна як письмова, так і усна форма.
 - г) шляхом досягнення компромісу.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Гармонізація законодавства України з правовими системами регіональних міжнародних організацій.
2. Гармонізація національного законодавства з правовими системами міжнародних економічних організацій.
3. Стан забезпечення процесу гармонізації національного законодавства з нормами і принципами міжнародних договорів.
4. Організаційно-правові питання щодо вступу України до Європейського Союзу.

Література: № 1, 2, 3, 4, 5, 30, 31, 35, 37, 39, 53, 63, 64, 69, 71, 73 - 75, 78, 92, 95, 102, 106, 107, 113.

* * *

Тема 4. Джерела міжнародного економічного права

Глосарій: джерело міжнародного економічного права, міжнародні принципи, міжнародний договір, ратифікація, конвенція, міжнародний звичай, судовий прецедент як джерело міжнародного економічного права.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під джерелом міжнародного економічного права?
 - 1.2. Що таке система джерел міжнародного економічного права?

- 1.3. Які є види джерел міжнародного економічного права?
 - 1.4. Як між собою співвідносяться норми та принципи міжнародного економічного права?
 - 1.5. Чи є джерелами міжнародного економічного права рішення (акти) міжнародних організацій?
 - 1.6. Яку роль відіграють міжнародно-правові звичаї в практиці міжнародних економічних відносин?
 - 1.7. Чи є джерелом права для України судові рішення міжнародних арбітражних установ?
 - 1.8. Що є основним джерелом міжнародного економічного права?
 - 1.9. Які нормативно-правові акти регулюють процедуру укладення міжнародних економічних договорів?
 - 1.10. Які стадії укладення договорів є загальнообов'язковими?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
 4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи матеріали джерел, основної та додаткової літератури, скласти порівняльну таблицю «Джерела міжнародного економічного права».

Джерела міжнародного економічного права

	Міжна родний звичай	Міжнарод ний економічний договір	Рішення (акти) міжнародн их організацій	Судови й прецедент
Сфера поширення				
Суб'єкт створення				
Об'єкт регулювання				
Строк дії				
Значення для міжнародної практики				

4.2. Користуючись матеріалами джерел та спеціальної юридичної літератури, визначте письмово у вигляді стислого плану послідовність процедури укладення міжнародних економічних договорів.

4.3. Один із працівників Міністерства зовнішньоекономічних відносин України, який готував проект угоди про торговельне співробітництво України з Грецією, наголошував, що в її основу має бути покладено Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 р., стверджуючи при цьому, що він є джерелом міжнародного економічного права. Ваша позиція?

4.4. Підготуйте кросворд на 15 термінів, що стосуються джерел міжнародного економічного права

5. Розв'язати тести:

1. Угода двох або кількох держав про встановлення, зміну або припинення прав і обов'язків у різних відносинах між ними:

- а) міжнародний договір;
- б) комерційний правочин;
- в) принципи міжнародної торгівлі;
- г) судовий прецедент.

2. Правило поведінки, що склалося внаслідок фактичного його застосування протягом тривалого часу, ніде в офіційних документах не записане, але визнане державою:

- а) міжнародний договір;
- б) міжнародний звичай;
- в) принципи міжнародної торгівлі;
- г) судовий прецедент.

3. Рішення по конкретній справі, що є обов'язковим для судів тієї ж чи нижчої інстанції при вирішенні аналогічних справ або виступає зразком тлумачення закону:

- а) міжнародний договір;
- б) зовнішньоекономічний контракт;
- в) принципи міжнародної торгівлі;

- г) судовий прецедент.
4. Акт міжнародного права, за допомогою якого держава, через свої компетентні органи, наділені повноваженнями укласти договори, виражає свою згоду взяти на себе зобов'язання в міжнародному плані на підставі відповідного договору:
- а) ратифікація;
 - б) денонсація;
 - в) легітимація;
 - г) контрафакція.
- 5.Кодифікація-це:
- а) процес систематизації діючих норм, здійснюваний суб'єктами міжнародного права, в цілях фіксації наявності норм, уточнення їх змісту, усунення неузгодженості між ними, заповнення прогалів, поновлення або створення нових норм;
 - б) фактична реалізація міжнародних зобов'язань на внутрішньодержавному рівні. Здійснюється за допомогою трансформації міжнародно-правових норм у національні закони та підзаконні акти;
 - в) зібрання норм у так звані кодекси поведінки;
 - г) зберігання міжнародних кодексів у архівах держав.
6. Офіційну кодифікацію здійснюють:
- а) держави;
 - б) міжнародні організації;
 - в) міжнародні економічні організації;
 - г) неурядові організації (Асоціація міжнародного права, Міжнародна торгова палата, Інститут міжнародного права та ін).
7. Положення міжнародних договорів, які передбачають зобов'язання для третіх держав, поширюються:
- а) без згоди третьої держави;
 - б) якщо учасники договору мають намір зробити це положення засобом створення зобов'язання і третя держава напевно бере на себе таке зобов'язання в письмовій формі;
 - в) тільки за згодою третьої держави;
 - г) тільки за згодою на це Генеральної Асамблеї ООН.
8. Міжнародні договори України є частиною:
- а) національного законодавства;
 - б) міжнародної нормативної системи;
 - в) правової системи України;
 - г) міжнародного законодавства.
9. Форма міжнародного договору включає:
- а) мову, структуру і додатки;
 - б) тільки структуру;
 - в) найменування, структуру і додатки;
 - г) вірна відповідь відсутня.
10. Вкажіть суб'єктів міжнародного економічного права:
- а) Президент України;
 - б) Міністерство закордонних справ України;
 - в) Республіка Саха;
 - г) Американська корпорація «Екерт Інтернешнл».

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Основні джерела міжнародного економічного права.
2. Спеціальні джерела міжнародного економічного права.

Література: № 1, 3, 4, 5, 18, 23, 30, 31, 35, 37, 39, 42, 45, 47, 63, 64, 69, 71, 73, 75, 78, 92, 95, 102, 105, 107, 109.

* * *

Тема 5. Принципи міжнародного економічного права

Глосарій: принцип міжнародного економічного права; загальні міжнародно-правові принципи; суверенна рівність держав; територіальна недоторканість; мирне співіснування; мирне вирішення спорів; спеціальні принципи міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під принципом міжнародного економічного права?
 - 1.2. Які групи принципів виділяють в системі міжнародного економічного права?
 - 1.3. Які принципи належать до універсальних принципів міжнародного права?
 - 1.4. Як між собою співвідносяться загальні та спеціальні принципи міжнародного економічного права?
 - 1.5. Чи є джерелами міжнародного економічного права загальні та спеціальні принципи?
 - 1.6. У чому полягає принцип національного режиму у міжнародному економічному праві?
 - 1.7. Чим характеризується принцип найбільшого сприяння?
 - 1.8. Яка особливість принципу невторчання держав для міжнародних економічних відносин?
 - 1.9. Яка роль принципу сумлінного виконання обов'язків для міжнародного економічного життя?
 - 1.10. Чи важливий принцип мирного співіснування у XXI столітті?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи матеріали, джерел, основної та додаткової літератури, скласти порівняльну таблицю «Принципи міжнародного економічного права» з коротким змістом кожного з принципів.

Принципи міжнародного економічного права

Загальні принципи міжнародного економічного права	Спеціальні принципи міжнародного економічного права

4.2. Використовуючи матеріали міжнародної арбітражної практики, проаналізуйте письмово, на Ваш вибір, ситуацію з порушенням спеціальним принципом міжнародного економічного права.

4.3. Письмово проаналізуйте ситуацію. При укладанні договору дві сторони визначили свої зобов'язання, але одна сторона підійшла до виконання своїх неналежним чином. Чи порушено принцип міжнародного економічного права і який?

4.4. Складіть таблицю хронологічного закріплення у міжнародній нормативно-правовій базі принципів міжнародного економічного права.

5. Розв'язати тести:

1. До основних принципів міжнародного економічного права належать:
 - а) юридичної рівності та неприпустимості економічної дискримінації держав;
 - б) невід'ємного суверенітету держав над власними природними та іншими ресурсами, а також економічною діяльністю;
 - в) принцип співробітництва держав;
 - г) свободи вибору форми організації зовнішньоекономічного зв'язку.
2. До спеціальних принципів міжнародного економічного права належать:
 - а) принцип мирного співіснування;
 - б) принцип суверенної рівності держав;
 - в) принцип утримання у своїх міжнародних відносинах від погрози;
 - г) принцип розвитку економічних і науково-технічних відносин між державами.
3. Сприяння міжнародному валютному співробітництву через постійні заклади, що становлять механізм для консультацій і співробітництва з міжнародних валютних проблем є метою:
 - а) Міжнародного валютного фонду;
 - б) Міжнародного банку реконструкції та розвитку;
 - в) Світової Організації Торгівлі;
 - г) Європейської асоціації вільної торгівлі.
4. Виберіть правильну відповідь із запропонованих варіантів:
Сторонами міжнародного договору у сфері міжнародних економічних відносин є:
 - а) основні і похідні суб'єкти МП / МЕП, а також оператори МEB;
 - б) учасники МEB;
 - в) суб'єкти МП / МЕП, що володіють договірною правосуб'єктністю;
 - г) споживачі.
5. Які принципи відносяться до принципів міжнародного економічного права?
 - а) принцип мирного вирішення спорів;

- б) принцип суверенної рівності держав;
 - в) принцип взаємної вигоди;
 - г) принцип співробітництва.
6. Митний союз це:
- а) вільна, безмитна торгівля товарами всередині союзу, ліквідація національних тарифів країн-учасниць, проведення ними спільної торговельної політики, встановлення єдиного для всього об'єднання держав митного тарифу для торгівлі з третіми країнами і, таким чином, освіта єдиного митного простору з загальною митно-тарифною і нетарифного захистом у відношенні інших країн;
 - б) заміна двох або кількох митних територій єдиною митною територією;
 - в) вірні обидва твердження;
 - г) вірна відповідь відсутня.
7. Вкажіть міжнародні економічні організації з нижчезазначених аббревіатур:
- а) ПРООН;
 - б) ЮНКТАД;
 - в) АСІКАДА;
 - г) ЮНІДО.
8. Вкажіть стадії вирішення спору по праву СОТ:
- а) консультації;
 - б) добрі послуги;
 - в) посередництво Генерального директора СОТ;
 - г) заключна арбітражна стадія.
9. Загальний термін процесу вирішення спору з права СОТ може тривати:
- а) від 90 до 180 днів;
 - б) від 365 до 420 днів;
 - в) від 420 до 670 днів;
 - г) від 670 до 810 днів.
10. Вкажіть види міжнародної відповідальності:
- а) матеріальна;
 - б) кримінальна;
 - в) політична
 - г) конституційна.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Поняття та система принципів міжнародного економічного права.
2. Характеристика основних (загальних) принципів міжнародного економічного права.
3. Характеристика спеціальних принципів міжнародного економічного права.

Література: 4, 5, 18, 23, 30, 31, 35, 37, 39, 42, 45, 47, 63, 64, 69, 71, 73, 75, 78, 86, 89, 92, 95, 102, 105, 107, 109, 115.

* * *

Тема 6. Суб'єкти міжнародного економічного права. Держава як суб'єкт міжнародного економічного права

Глосарій: правовий статус, суб'єкт, держава, імунітет держави, види імунітетів держав, доктрини імунітету держави, обмежений імунітет, функціональний імунітет, судовий імунітет, майновий імунітет, податковий імунітет.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під поняттям суб'єкта міжнародного економічного права?
 - 1.2. Які ознаки суб'єкта міжнародного економічного права Вам відомі?
 - 1.3. Які існують види суб'єктів міжнародного економічного права?
 - 1.4. Чи закономірний поділ суб'єктів міжнародного економічного права на первинних та вторинних?
 - 1.5. Чи є протодержавні утворення суб'єктами міжнародного економічного права?
 - 1.6. У чому полягає принцип імунітету держави у міжнародному економічному праві?
 - 1.7. Які існують види імунітетів держав?
 - 1.8. У чому полягає особливість дієздатності держав у практиці міжнародних економічних

відносин?

1.9. У чому полягає майновий імунітет держави?

1.10. Які існують організаційні форми міжнародного співробітництва за участю держав?

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

4. Виконати завдання:

4.1. На основі матеріалів ЗМІ та Інтернет-джерел прокоментувати п'ять прикладів діяльності суб'єктів міжнародного економічного права.

4.2. Складіть перелік основних міжнародних нормативно-правових актів, якими затверджуються обсяг та зміст міжнародної правосуб'єктності держав у практиці міжнародного економічного співробітництва.

4.3. Підготувати електронну презентацію з розгорнутим текстовим супроводом на тему «Суб'єкти міжнародного економічного права».

5. Розв'язати тести:

1. Ситуація, коли в конфлікт держав втручається третя сторона, яка організовує контакти між конфліктуючими сторонами та докладає зусиль для того, щоб їх посадити за стіл переговорів називається:

- а) добрі послуги;
- б) узгоджувальні процедури;
- в) посередництво;
- г) третейський суд.

2. Держави-засновники ООН підписали Статут про створення цієї Організації 26 червня 1945 р. на установчій конференції, що відбулася в:

- а) Сан-Франциско;
- б) Парижі;
- в) Гаазі;
- г) Женеві.

3. Угоду про створення СНД було підписано між Білоруссю, Росією та Україною у Біловезькій пущі в:

- а) 1988 р.
- б) 1989 р.
- в) 1990 р.
- г) 1991 р.

4. Загальний нагляд за виконанням міжнародних договорів України здійснює:

- а) Міністерство закордонних справ України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Президент України;
- г) Міністерство юстиції України.

5. До матеріальних форм відповідальності відносяться:

- а) репресалії, реторсії, репарації;
- б) репарації, реституції, сатисфакції;
- в) репарації, реституції;
- г) ембарго, бойкот, блокада, арешт активів, секвестор фондів.

6. Вкажіть аббревіатуру Комісії ООН по праву міжнародної торгівлі, створеної в 1966 році:

- а) ЮНКТАД;
- б) ЮНСІТРАЛ;
- в) ЮНІДРУА;
- г) ЮНІДО.

7. Вкажіть форми кількісних обмежень застосовуваних державами при регулюванні зовнішньої торгівлі:

- а) ліцензування;
- б) контингентування;
- в) заборона;
- г) добровільне обмеження експорту.

8. Що є установчим документом СОТ?

- а) акт;
- б) пакт;
- в) статут;
- г) угода.

9. Які з перерахованих принципів відносяться до принципів СОТ?

- а) режим Найбільшого сприяння;
- б) національний режим;
- в) транспарентності і гласність торговельної політики;
- г) принцип протекціонізму.

10. Які з перерахованих органів не входять в організаційну структуру СОТ?
- а) Конференція міністрів;
 - б) Рада міністрів закордонних справ;
 - в) Генеральна рада;
 - г) Виконавчий комітет.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Членство України в міжнародних організаціях ООН.
2. Сутність, ознаки та загальна характеристика держави як суб'єкта міжнародного права.
3. Поняття правоздатності держави як суб'єкта міжнародних відносин.
4. Принцип роздільної майнової відповідальності між державою та її юридичними особами за наявності імунітету держави.

Література: 1, 3, 30, 31, 35, 37, 39, 71, 73-75, 78, 92, 95, 102, 107, 115, 119, 124.

* * *

Тема 7. Міжнародні економічні організації

Глосарій: міжнародна економічна організація, міжнародні економічні організації в системі ООН, міжнародні фінансово-кредитні організації, спеціалізовані міжнародні економічні організації, регіональні економічні організації.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під поняттям міжнародної організації?
 - 1.2. Які групи міжнародних організацій виділяють за організаційним принципом?
 - 1.3. Які існують види класифікацій міжнародних організацій як суб'єктів міжнародного економічного права?
 - 1.4. Які міжнародні організації називаються відкритими, а які – закритими?
 - 1.5. Чим різняться спеціалізовані та допоміжні міжнародні організації в системі ООН?
 - 1.6. У чому полягає міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій?
 - 1.7. Чи можуть функціонувати міжнародні організації, засновані не на основі міжнародного договору?
 - 1.8. Чи можна класифікувати міжнародні організації за назвою?
 - 1.9. Яку роль відіграє Європейський Союз у системі міжнародних економічних відносин?
 - 1.10. Які існують організаційні форми міжнародного співробітництва за участю міжнародних організацій?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи положення Віденської конвенції про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21 березня 1986 р, охарактеризуйте зміст правосуб'єктності міжнародних економічних організацій при укладенні міжнародних економічних договорів.
 - 4.2. Скласти структурно-логічну схему класифікації міжнародних економічних організацій у сучасних міжнародних відносинах, посилаючись на матеріали основної та додаткової літератури.
 - 4.3. Підготувати електронну презентацію з розгорнутим текстовим супроводом на тему «Міжнародні економічні організації як суб'єкти міжнародного економічного права».
5. Розв'язати тести:
 1. В 1994 році внаслідок підписання Марракешської угоди було створено:
 - а) Світову організацію торгівлі;
 - б) Організацію об'єднаних націй;
 - в) Європейське економічне співтовариство;
 - г) Європейський союз.
 2. Штаб-квартира Ради Європи знаходиться у Палаці Європи в:
 - а) Женеві;
 - б) Страсбурзі;

- в) Цюріху;
 - г) Гаазі.
3. Допомога країнам в розробці програм розвитку, науково-технічних програм і планів індустріалізації є метою:
- а) ООН;
 - б) МАГАТЕ;
 - в) ЮНІДО;
 - г) ФАО.
4. Постійно діюча організація, основною метою діяльності якої є регулювання цін на нафту:
- а) Ліга арабських держав;
 - б) Організація країн-експортерів нафти ОПЕК;
 - в) Латиноамериканська економічна система;
 - г) Асоціація держав Південно-Східної Азії.
5. Сфера регулювання ГАТТ-47:
- а) всі види товарів;
 - б) сільськогосподарські товари;
 - в) промислові товари;
 - г) інтелектуальна власність.
6. Пронумеруйте багатосторонні валютно-фінансові системи в процесі їх історичного розвитку:
- а) Бреттонвудська;
 - б) Європейська;
 - в) Паризька;
 - г) Кінгстонська;
 - д) Генуезька.
7. У якому з варіантів зазначено невідповідність понять міжнародного фінансового права:
- а) форвардні та ф'ючерсні угоди, угоди своп;
 - б) траст, опціон, стенд-бай;
 - в) фондові, лізингові, факторингові та форфейтингові операції;
 - г) фінансовий лізинг та факторинг.
8. До джерел інвестиційного права відносяться:
- а) Вашингтонська конвенція про порядок вирішення спорів між державою та особою іншої держави (1965 р.);
 - б) Сеульська конвенція про заснування Багатостороннього агентства з гарантування інвестицій (1985 р.);
 - в) Угода з торговельних аспектів іноземних інвестицій (ТРИМС), чинне в системі СОТ;
 - г) Хартія економічних прав і обов'язків держав (1974 р.).
9. Офіційним депозитарієм інформації ЮНІДРУА є:
- а) Міжнародний інститут з уніфікації приватного права в м. Римі;
 - б) Всеросійська академія зовнішньої торгівлі в м. Москві;
 - в) Всесвітня організація інтелектуальної власності в м. Женеві;
 - г) Міжнародна Лондонська палата.
10. Вкажіть форми прояву інвестицій:
- а) матеріально-речова;
 - б) нематеріальна,
 - в) грошова;
 - г) вірна відповідь відсутня.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Регіональне об'єднання за участю Грузії, України, Республіки Узбекистан, Азербайджанської Республіки та Республіки Молдова (ГУУАМ).
2. ООН в системі міжнародних економічних відносин.

Література: 5, 12, 26, 27, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 39, 47, 70, 71-76, 78, 83, 91, 92, 94, 95, 102, 107, 110, 115, 119, 121, 122.

* * *

Тема 8. Транснаціональні корпорації (ТНК) і міжнародно-правове регулювання їх діяльності

Глосарій: транснаціональна корпорація, дочірнє підприємство, філія, спільне підприємство, багатонаціональне підприємство, орган управління, іноземні інвестиції, монополізм.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під поняттям ТНК?
 - 1.2. Чи впливає «національність» ТНК на вимір її міжнародно-економічної діяльності?
 - 1.3. Що являє собою система керівних принципів ТНК?
 - 1.4. Які складові входять до системи керівних принципів ТНК?
 - 1.5. Які країни підписали Андський пакт 1969 р.?
 - 1.6. У чому полягає сутність багатонаціональних підприємств?
 - 1.7. Яку роль у системі міжнародних економічних відносин відіграє правове регулювання діяльності ТНК на регіональному рівні?
 - 1.8. Яке призначення Кодексу іноземних інвестицій ТНК 1970 р.?
 - 1.9. Яку роль відіграє Європейський Союз у системі міжнародних економічних відносин?
 - 1.10. Які існують проекти Кодексу поведінки ТНК на сучасному етапі розвитку міжнародних економічних відносин?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи положення Хартії економічних прав та обов'язків держав від 12 грудня 1974 р., письмово проаналізуйте головні завдання держав по регулюванню діяльності ТНК на міжнародному рівні.
 - 4.2. Складіть кросворд на 10 термінів, пов'язаних з міжнародно-правовим регулюванням діяльності ТНК.
5. Розв'язати тести:
 1. Більшість морських ліній експлуатуються великими транснаціональними компаніями, які утворюють групи, що мають назву:
 - а) трасти;
 - б) трампові об'єднання;
 - в) лінійні конференції;
 - г) чартери.
 2. Плата за міжнародні залізничні перевезення визначається:
 - а) міжнародними тарифами;
 - б) національними тарифами;
 - в) міжнародними і національними тарифами;
 - г) за домовленістю сторін.
 3. Філія ТНК має статус юридичної особи за законодавством України:
 - а) так;
 - б) ні.
 4. Андський пакт про ТНК укладено у:
 - а) 1957 р.;
 - б) 1960 р.;
 - в) 1969 р.;
 - г) 1980 р.
 5. Процес усунення протиправних вимог в інвестиційній сфері протікає в установлених Угодою про торговельні аспекти інвестиційних мір:
 - а) денонсація;
 - б) нотифікація;
 - в) ратифікація;
 - г) ліквідація.
 6. Який метод правового регулювання лежить в основі міжнародного економічного права?
 - а) імперативний;
 - б) диспозитивний;
 - в. координаційний;
 - г) рекомендаційний.
 7. Міжнародний економічний договір і звичай за юридичною силою:
 - а) рівні;
 - б) договори мають пріоритетом над звичайними нормами;

- в) договір і звичай взаємодоповнюють один одного;
г) норми міжнародного звичаєвого права переважають над договорами.
8. Однією з форм міжнародно-правової відповідальності є:
- а) сатисфакція;
б) самооборона;
в) окупація;
г) ембарго.
9. Форма міжнародного економічного договору включає:
- а) мову, структуру і найменування договору;
б) тільки структуру;
в) найменування, структуру і додатки;
г) структуру, а також заяви та застереження, зроблені сторонами.
10. Положення міжнародних договорів, які передбачають зобов'язання для третіх держав, поширюються на треті держави:
- а) без згоди третьої держави;
б) якщо учасники договору мають намір зробити це положення засобом створення зобов'язання і третя держава приймає в письмовій формі це зобов'язання;
в) тільки за згодою цієї держави;
г) коли згода третьої держави передбачається до тих пір, поки не мається доказів протилежного.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Особливості правосуб'єктності ТНК та їх роль у системі міжнародних економічних відносин.
2. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК на регіональному рівні.
3. Значення проекту Кодексу поведінки ТНК в сучасних умовах.

Література: 4, 5, 6, 12, 26, 27, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 39, 47, 70, 71-76, 78, 83, 91, 92, 94, 95, 102, 107, 110, 116, 117, 118, 120.

* * *

Тема 9. Право міжнародних економічних договорів

Глосарій: міжнародний економічний договір, види міжнародних економічних договорів, укладення міжнародних економічних договорів, оферта, акцепт, забезпечення виконання зобов'язань, неустойка, гарантія, міжнародні спори, засоби вирішення спорів, переговори, посередництво, міжнародний арбітраж.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під поняттям міжнародного економічного договору?
 - 1.2. Які види міжнародних економічних договорів частіше зустрічаються на практиці?
 - 1.3. Які міжнародні економічні договори називаються двосторонніми?
 - 1.4. Які міжнародні економічні договори характеризуються як консенсуальні?
 - 1.5. Що таке оферта при укладенні міжнародного економічного договору?
 - 1.6. У чому полягає сутність акцепту при укладенні міжнародного економічного договору?
 - 1.7. Який критерій покладений в основу визначення форми міжнародного економічного договору?
 - 1.8. Чи існує на міжнародному рівні спеціальний порядок укладення міжнародних економічних договорів?
 - 1.9. Яку роль відіграє Генеральний секретаріат ООН при укладенні міжнародних економічних договорів?
 - 1.10. Чи допускається у практиці міжнародних відносин одностороннє розірвання міжнародного економічного договору?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Підготувати електронну презентацію з розгорнутим текстовим супроводом на тему

«Процедурні аспекти укладення міжнародних економічних договорів».

4.2. Використовуючи положення Віденської конвенції про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р., Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо договорів від 23 серпня 1978 р. і Віденської конвенції про право міжнародних договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21 березня 1986 р., скласти порівняльну таблицю «Еволюція права укладення міжнародних економічних договорів»

Еволюція права укладення міжнародних економічних договорів

Ознака	Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р.	Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 23 серпня 1978 р.	Віденська конвенція про право міжнародних договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21 березня 1986 р.
Суб'єкти укладення договорів			
Процедурні особливості			
Зміст правовідносин, що регулюються договором			

5. Розв'язати тести:

1. Угода двох або кількох держав про встановлення, зміну або припинення прав і обов'язків у різних відносинах між ними:

- а) міжнародний договір;
- б) комерційний правочин;
- в) принципи міжнародної торгівлі;
- г) судовий прецедент.

2. Договір міжнародного фінансового лізингу має таку ознаку:

- а) лізингодавець і лізингоодержувач є суб'єктами різних держав; лізингоодержувач самостійно вибирає обладнання і постачальника;
- б) лізингодавець купує у постачальника обладнання спеціально для подальшого надання лізингу;
- в) у розрахунках лізингових платежів ураховується термін амортизації обладнання;
- г) все вищезазначене.

3. Договір, згідно з яким лізингоодержувач отримує предмет лізингу на термін, співставлений з терміном можливого господарського використання цього обладнання, називається:

- а) фінансовий лізинг;
- б) оперативний лізинг;
- в) міжнародний лізинг;
- г) зворотній лізинг.

4. Активну участь третіх сторін у процесі безпосередніх переговорів між сторонами, що сперечаються:

- а) добрі послуги;
- б) посередництво;
- в) арбітраж;
- г) «човникова дипломатія».

5. Франчизна угода містить зобов'язання, які стосуються:

- а) використання загальної назви чи магазинного знаку та одноманітного оформлення контрактних приміщень та/ або транспортних засобів;
- б) передання ноу-хау франчизіаром франчизіату;
- в) надання франчизіаром франчизіату комерційної або технічної допомоги протягом терміну дії угоди;
- г) правильно все вищезазначене.

6. До постійних закордонних органів зовнішніх зносин відносять:
- спеціальні місії;
 - торгові представництва;
 - делегатії, що направляються для участі в міжнародних конференціях;
 - міністерство закордонних справ.
7. Сторонами в міжнародному економічному договорі є:
- основні і похідні суб'єкти права;
 - суб'єкти міжнародного права, що володіють договірною правоздатністю;
 - учасники міжнародних відносин;
 - суб'єкти федерацій як основні суб'єкти міжнародного права.
- 8.. Звільнення від абсолютної відповідальності за Конвенцією про міжнародну відповідальність за шкоду, заподіяну космічними об'єктами 1972 р., надається в тій мірі, в якій держава, що запускає доведе, що шкода стала наслідком:
- крайньої необхідності;
 - грубої недбалості або наміру потерпілої сторони;
 - невинного правомірної поведінки заподіювача шкоди;
 - жодна з зазначених підстав не звільняє від відповідальності.
9. Серед запропонованих нижче варіантів назвіть міжнародну судову установу:
- Міжнародний комерційний арбітражний суд при ТПП України;
 - Міжнародний Екологічний Суд;
 - Іноземний суд;
 - Міжнародний арбітражний суд МТП (Париж).
10. Проведення державного кордону на місцевості з позначенням її спеціальними прикордонними знаками – це:
- ембарго;
 - окупація;
 - демлітаризація;
 - демаркація.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

- Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р.
- Порядок укладення міжнародних економічних договорів за законодавством України.
- Виконання міжнародних економічних договорів Україною.
- Засоби забезпечення вирішення спорів, що виникають у межах міжнародних економічних договорів.
- Ратифікація міжнародних договорів України.
- Правові основи виконання міжнародних договорів України.
- Припинення та зупинення дії міжнародних договорів України.

Література: 1, 4, 5, 6, 10, 11, 26, 27, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 39, 47, 70, 71-76, 78, 79, 83, 89, 91, 92, 94, 95, 102, 105, 107, 110, 116, 117, 118, 120.

* * *

Модуль II.

Правове регулювання відносин в окремих підгалузях міжнародного економічного права

Тема 10. Міжнародне торговельне право і СОТ

Глосарій: міжнародне торговельне право, конвенція, протокол, принципи міжнародної торгівлі, міжнародний торговельний договір, товарообіг, договір міжнародної купівлі-продажу товарів.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

- Дати відповідь на контрольні питання.
 - Що розуміється під поняттям міжнародного торговельного права?
 - Які джерела входять до системи міжнародного торговельного права?
 - Які існують підходи до класифікації міжнародних торговельних договорів?
 - Які складові елементи утворюють систему міжнародного торговельного права?
 - На який строк укладаються договори про торгівлю і мореплавство?
 - У чому полягає особливість угоди про товарообіг і платежі?
 - Який критерій покладений в основу визначення форми міжнародного торговельного договору?

1.8. Що таке Світова Організація Торгівлі?

1.9. Які переваги та недоліки можна визначити від постійного членства України в СОТ?

1.10. Які існують принципи міжнародної торгівлі?

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

4. Виконати завдання:

4.1. Користуючись джерелами зі списку основної використаної та рекомендованої літератури для поглибленого вивчення навчальної дисципліни, проаналізувати причини глобалізації міжнародних торговельних зв'язків і з'ясувати, які заходи застосовуються міжнародними торговельними організаціями для підвищення ролі міжнародної торгівлі в сучасному соціально-економічному просторі.

4.2. Аналізуючи матеріали спеціальної юридичної літератури, історії міжнародного економічного права, положення нормативно-правової бази, скласти хронологічну таблицю на тему «Етапи переговорів по створенню СОТ».

4.3. Підготувати електронну презентацію з розгорнутим текстовим супроводом на тему «Світова Організація Торгівлі».

4.4. Дайте характеристику зобов'язань Продавця і Покупця, які закріплено у Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (1980 р.). Відповідь оформіть у вигляді порівняльної таблиці «Права та обов'язки сторони міжнародного торговельного договору за Віденською конвенцією ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (1980 р.)»

Права та обов'язки сторони міжнародного торговельного договору за Віденською конвенцією ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (1980 р.)

Продавець	Покупець

5. Розв'язати тести:

1. Пропозиція щодо укладення договору, адресована одній чи кільком особам:

а) оферта;

б) акцепт;

в) акцент;

г) франшиза.

2. Угоди про міжнародні розрахунки, згідно з якими уряди беруть зобов'язання дозволяти перекази конвертованої чи обмежено конвертованої валюти в межах здійснення платежів між відповідними країнами:

а) платіжні;

б) клірингові;

в) платіжно-клірингові;

г) касово-розрахункові.

3. Договір, в якому постачальник доручає чи бере на себе зобов'язання доручати іншій стороні збирання дебіторської заборгованості за договорами купівлі-продажу товарів, укладених між постачальником та його клієнтом:

а) міжнародний лізинг;

б) міжнародний факторинг;

в) міжнародна франшиза;

г) договір поставки.

4. Основною метою Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) є:

а) обмежити монополізм;

б) надавати країнам, що розвиваються, митні пільги;

в) забезпечити стабільність національних валют;

г) створити у світі ліберальну і відкриту торговельну систему.

5. Виділіть спеціалізовану установу ООН:

а) ЕКОСОП;

б) ІНТЕРПОЛ;

в) Рада Безпеки;

г) Міжнародна морська організація.

6. Право мирного проходу являє собою плавання через територіальне море з метою:

а) підйому в повітря, посадки або прийняття на борт літального апарату;

б) проведення дослідницької або гідрографічної діяльності;

- в) рибальської діяльності;
 - г) постановки на рейд біля портової споруди.
7. Вкажіть вид міжнародної правової допомоги, що сприяє прийняттю судового рішення (вироку) у справі:
- а) визнання і виконання іноземних судових рішень (вироків);
 - б) передача компетенції;
 - в) обмін правовою інформацією судових органів різних держав;
 - г) направлення судових доручень про виконання окремих процесуальних дій.
8. Спеціалізовані установи ООН – це:
- а) самостійні установи;
 - б) органи ООН;
 - в) самостійні міжнародні організації, які тісно співпрацюють з ООН;
 - г) міжнародні неурядові організації
9. Вищим органом СНД є:
- а) Рада глав держав;
 - б) Рада глав урядів;
 - в) Рада міністрів закордонних справ;
 - г) Рада глав держав і урядів.
10. У яких випадках здійснюється кримінальна юрисдикція України на борту іноземного судна, що знаходиться у внутрішніх водах України?
- а) якщо судно є недержавним і на ньому зроблено будь-який злочин, передбачене ККУ;
 - б) якщо капітан судна або дипломатичний агент держави прапора звернеться до влади РФ з проханням про надання допомоги;
 - в) якщо скоєний злочин є тяжким або особливо тяжким по ККУ і його наслідки поширюються на територію України;
 - г) якщо скоєно будь-який злочин на борту іноземного судна (за винятком військового) і інше не передбачено міжнародним договором між Україною і державою прапора.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Класифікація торговельних договорів за змістом.
2. Класифікація торговельних договорів за назвою.
3. Історія створення СОТ.
4. Правовий статус і сфера діяльності СОТ.
5. Цілі та принципи СОТ.

Література: № 5, 12, 18, 19, 23, 27, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 39, 47, 52, 64, 70, 71-76, 78, 83, 91, 92, 94, 95, 102, 107, 110, 115, 116.

* * *

Тема 11. Міжнародне валютне право

Глосарій: валюта, грошовий знак, демонетизація, розрахунок, девальвація, конвертованість, валютна система, валютно-кредитні відносини, міжнародний валютний контроль, міжнародні валютні операції, світова та національна валюта.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під поняттям міжнародного валютного права?
 - 1.2. Які джерела входять до системи міжнародного валютного права?
 - 1.3. У чому полягає організаційно-правовий механізм міжнародної валютної системи?
 - 1.4. Що являють собою міжнародні валютні правовідносини?
 - 1.5. Які існують суб'єкти валютних правовідносин?
 - 1.6. Що таке міжнародна кредитна угода?
 - 1.7. У яких конкретних випадках укладаються кредитні угоди про економічне і промислово-технічне співробітництво?
 - 1.8. У чому полягають особливості Європейської валютної системи?
 - 1.9. Які переваги мають міжнародні валютно-кредитні відносини?
 - 1.10. Яку роль відіграють регіональні міжнародно-кредитні установи та організації?
2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Скласти кросворд з понять і термінів теми.
 - 4.2. Користуючись рекомендованою літературою та джерелами, проаналізувати основні тенденції реалізації міждержавної політики в галузі валютно-кредитних відносин на сучасному етапі.
 - 4.3. Підготувати електронну презентацію з розгорнутим текстовим супроводом на тему «Міжнародний валютний фонд та Україна».
 - 4.4. До якої групи міжнародних кредитних організацій і фондів належать: Міжнародний банк реконструкції і розвитку, Ісламський банк розвитку, Карибський банк розвитку, Союз арабських і французьких банків? Дати розгорнуту характеристику трьох-чотирьох міжнародних кредитних організацій (фондів) і назвати джерела цієї характеристики.
5. Розв'язати тести:
 1. Міжнародні резервні кредитно-розрахункові кошти країн-членів МВФ, призначені для покриття дефіцитів їх платіжних балансів:
 - а) спеціальні правила запозичення;
 - б) міжнародне валютне співробітництво;
 - в) рівновага платіжних балансів;
 - г) євро.
 2. Угоди про міжнародні розрахунки, згідно з якими уряди беруть зобов'язання дозволяти перекази конвертованої чи обмежено конвертованої валюти в межах здійснення платежів між відповідними країнами:
 - а) платіжні;
 - б) клірингові;
 - в) платіжно-клірингові;
 - г) касово-розрахункові.
 3. Зберігання і використання золотовалютного резерву України та інших державних коштовностей, які забезпечують платоспроможність України здійснює:
 - а) Кабінет Міністрів України;
 - б) Рахункова палата України;
 - в) Національний банк України;
 - г) Міністерство економіки.
 4. Договір міжнародного фінансового лізингу має таку ознаку:
 - а) лізингодавець і лізингоодержувач є суб'єктами різних держав; лізингоодержувач самостійно вибирає обладнання і постачальника;
 - б) лізингодавець купує у постачальника обладнання спеціально для подальшого надання лізингу;
 - в) у розрахунках лізингових платежів ураховується термін амортизації обладнання;
 - г) все вищезазначене.
 5. У яких нижчеперелічених випадках порушується принцип невтручання у внутрішні справи?
 - а) надання виключно гуманітарної допомоги;
 - б) підтримка терористичних формувань, які переслідують неполітичні цілі;
 - в) застосування примусових заходів за рішенням Ради Безпеки з метою підтримки миру і безпеки;
 - г) підвищення ввізних митних зборів на окремі види товарів.
 6. Який з принципів не є принципом сучасного міжнародного права?
 - а) принцип рівноправності і самовизначення народів;
 - б) принцип мирного співіснування держав;
 - в) принцип непорушності державних кордонів;
 - г) всі принципи є принципами сучасного міжнародного права.
 7. У поняття території за міжнародним правом не входить:
 - а) сухопутний простір;
 - б) водний простір;
 - в) підземний простір;
 - г) повітряний простір.
 8. Насильницьке приєднання території іноземної держави називається:
 - а) цесія;
 - б) переворот;
 - в) анексія;
 - г) приріст території.
 9. Класифікація морських просторів у міжнародному морському праві:

- а) внутрішні води, територіальне море, архіпелажні води, морські протоки, відкрите море;
- б) штучне море, природні морські простори, морські затоки, морські бухти, морські канали;
- в) океани, континентальні моря, відкриті моря, закриті моря, економічна морська зона, міжнародні моря;

г) річки, озера, ґрунтові води.

10. Виділіть правостворюючих суб'єктів міжнародного економічного права:

- а) держави та міжнародні міжурядові організації;
- б) ТНК;
- в) неурядові міжнародні організації;
- г) міжнародні господарські об'єднання;

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 р. та її роль у міжнародних валютно-кредитних відносинах.
2. Поняття та види валютних правовідносин.
3. Суб'єкти валютних правовідносин.
4. Класифікація міжнародно-кредитних організацій.
5. Європейська валютна система (ЄВС) як запорука валютної стабільності в Європі

Література: 5, 12, 18, 19, 23, 27, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 39, 47, 52, 64, 70, 71-76, 78, 83, 91, 92, 94, 95, 102, 107, 110, 115, 116.

* * *

Тема 12. Міжнародне інвестиційне право

***Глосарій:** інвестиція, інвестор, інвестиційна діяльність, прямі і непрямі інвестиції, міжнародне інвестиційне право, захист іноземних інвестицій, інвестиційний договір, інвестиційні гарантії, національний режим, режим найбільшого сприяння, інвестиційний спір.*

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під поняттям міжнародного інвестиційного права?
 - 1.2. Які джерела входять до системи міжнародного інвестиційного права?
 - 1.3. У чому полягає організаційно-правовий механізм міжнародної інвестиційної системи?
 - 1.4. Що являють собою міжнародні інвестиційні правовідносини?
 - 1.5. У чому полягає сутність міжнародного інвестиційного права та його джерел?
 - 1.6. Яка мета міжнародно-правового регулювання іноземних інвестицій?
 - 1.7. У чому полягає взаємне сприяння та захист інвестицій між урядами держав?
 - 1.8. Що таке інвестиція?
 - 1.9. Які існують міжнародно-правові засоби для вирішення інвестиційних спорів?
 - 1.10. Що таке інвестиційна діяльність?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи положення Сеульської конвенції від 11 жовтня 1985 р. «Про заснування Багатостороннього агентства з гарантій інвестицій» та Закону України від 10 вересня 1991 р. «Про захист іноземних інвестицій» скласти порівняльну таблицю «Правові засоби захисту іноземних інвестицій у вітчизняному та міжнародному масштабах».

Правові засоби захисту іноземних інвестицій у вітчизняному та міжнародному масштабах

Сеульська конвенція від 11 жовтня 1985 р. «Про заснування Багатостороннього агентства з гарантій інвестицій»	Закон України від 10 вересня 1991 р. «Про захист іноземних інвестицій»
—	—
—	—
—	—

--	--

4.2. На основі матеріалів ЗМІ та Інтернет-джерел письмово прокоментувати п'ять прикладів найбільш суттєвих іноземних інвестувань в економіку України.

4.3. Підготувати електронну презентацію з розгорнутим текстовим супроводом на тему «Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій».

4.4. Скласти кросворд на 15 термінів по даній темі.

5. Розв'язати тести:

1. Міжнародний факторинг – це тристоронні правовідносини, у яких беруть участь:

- а) кредитор, боржник, фактор;
- б) дебітор, банк, фактор;
- в) експортер, імпортер, замовник;
- г) фактор, клієнт, банк.

2. Створюється державами-учасницями з метою проведення спільної політики в галузі зовнішньоекономічних відносин і митного законодавства та усунення перешкод на шляху товарообміну між відповідними країнами-учасницями:

- а) вільна зона;
- б) митний союз;
- в) зона вільної торгівлі;
- г) спеціальна зона.

3. Організаційно-правова форма міжнародного митного співробітництва, що створюється на основі угоди двох і більше держав, за якою усуваються всі перепони в торговельних зв'язках між ними:

- а) вільна зона;
- б) митний союз;
- в) зона вільної торгівлі;
- г) спеціальна зона.

4. Будь-який вид майна, яке можуть передавати юридичні та фізичні особи для відповідного його вкладення однією державою в економіку іншої:

- а) давальницька сировина;
- б) інвестиції;
- в) гуманітарна допомога;
- г) позика.

5. До міжнародно-правових норм відносять:

- а) звичай;
- б) судовий прецедент;
- в) договірні і звичаєві норми;
- г) статuti муніципальних утворень.

6. До універсальних міжнародних організацій належать:

- а) Рада Європи;
- б) СНД;
- в) ЮНЕСКО;
- г) НАТО.

7. Міжнародний судовий орган, який розглядає індивідуальні звернення громадян-приватних підприємців:

- а) Міжнародний Суд ООН;
- б) Європейський Суд з прав людини;
- в) Економічний Суд СНД;
- г) Нюрнберзький суд.

8. Припинення дії міжнародного договору здійснюється у формі:

- а) пролонгації;
- б) денонсації;
- в) промультгації;
- г) кооперації.

9. Універсальною правосуб'єктністю наділені:

- а) міжнародні організації;
- б) індивіди;
- в) нації, борються за незалежність;
- г) держави.

10. Виключна економічна зона відноситься до території:

- а) державної;
- б) міжнародної;
- в) із змішаним правовим режимом;
- г) всі відповіді правильні.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

- 1. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами 1965 р.
- 2. Іноземні інвестиції в Україні.
- 3. Види інвестицій та форми інвестиційної діяльності.

Література: 4, 5, 18, 29, 30, 31, 35, 37, 39, 42, 45, 47, 55, 57, 63, 64, 69, 71-76, 78, 82, 86, 89, 92, 95, 102, 105, 107, 108.

* * *

Тема 13. Міжнародне митне право

Глосарій: мито, митна справа, митна політика, декларування, митна зона, митний режим, митний кордон, міжнародне митне право, митне співробітництво, митний союз, митна конвенція.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

- 1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під поняттям міжнародного митного права?
 - 1.2. Які джерела входять до системи міжнародного митного права?
 - 1.3. У чому полягає організаційно-правовий механізм міжнародної митної системи?
 - 1.4. Яка характерна особливість міжнародних митних правовідносини?
 - 1.5. Які існують організаційно-правові форми міжнародного митного співробітництва?
 - 1.6. Які існують особливості міжнародно-правового регулювання в галузі митного співробітництва?
 - 1.7. У чому полягає правовий режим спеціальних митних зон ?
 - 1.8. Що таке міжнародно-правові стандарти митного регулювання?
 - 1.9. Яка роль Роль Всесвітньої митної організації у міжнародних економічних відносинах?
 - 1.10. Що таке митний союз?
- 2. Скласти термінологічний словник до теми.
- 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
- 4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи положення Конвенції про створення ради митного співробітництва від 15 грудня 1950 року та Митного кодексу України від 13 березня 2012 р. скласти порівняльну таблицю «Правові засади здійснення митної діяльності у вітчизняному та міжнародному масштабах».

Правові засади здійснення митної діяльності у вітчизняному та міжнародному масштабах

	Конвенція про створення ради митного співробітництва від 15 грудня 1950 року	Митний кодекс України від 13 березня 2012 р.
	–	–
	–	–
	–	–

4.2. На основі матеріалів ЗМІ та Інтернет-джерел письмово прокоментувати приклади реалізації Україною міжнародних митних стандартів.

4.3. Підготувати електронну презентацію з розгорнутим текстовим супроводом на тему «Роль Всесвітньої митної організації».

4.4. Скласти кросворд на 15 термінів по даній темі.

5. Розв'язати тести:

1. Основною метою Генеральної угоди з тарифів і торгівлі є:

- а) боротьба з дискримінацією в торгівлі;
- б) зниження митних тарифів;
- в) лібералізація зовнішньої торгівлі;
- г) правильно все вищезазначене.

2. Порядок переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів, митне регулювання, пов'язане з установами і справами митних податків та зборів, процедури

митного контролю та оформлення, боротьбу з контрабандою та порушеннями митних правил:

- а) митна справа;
- б) митне регулювання;
- в) митне право;
- г) митне оформлення.

3. Анклав у національній митній території, яка зазвичай розташовується поблизу від міжнародного морського порту або аеропорту:

- а) вільна зона;
- б) митний союз;
- в) зона вільної торгівлі;
- г) спеціальна зона.

4. Основною метою Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) є:

- а) обмежити монополізм;
- б) надавати країнам, що розвиваються, митні пільги;
- в) забезпечити стабільність національних валют;
- г) створити у світі ліберальну і відкриту торговельну систему.

5. Максимальний термін обмежень імпорту для конкретного продукту не може перевищувати:

- а) 5 років;
- б) 8 років;
- в) 10 років;
- г) 15 років.

6. Ширина виключної економічної зони не повинна перевищувати:

- а) 100 миль;
- б) 24 милі;
- в) 200 миль;
- г) 120 миль.

7. Державний кордон прибережної держави на морі включає:

- а) тільки внутрішні морські води;
- б) внутрішні морські води та територіальне море;
- в) внутрішні морські води, територіальне море та прилеглу зону.
- г) внутрішні морські води, територіальне море і континентальний шельф.

8. Безпосередня участь третьої сторони в мирному вирішенні спору – це:

- а) обстеження;
- б) посередництво;
- в) добрі послуги;
- г) все перераховане вище.

9. Метод прийняття рішень на міжнародних конференціях і в міжнародних організаціях без проведення голосування, заснований на схваленні рішення оплесками, репліками і т.д., називається:

- а) ад'юдікація;
- б) консенсус;
- в)

аккламація;

г) ангарія.

10. Міжнародне економічне право не регулює:

- а) майнові відносини міжнародних організацій з державами;
- б) фінансові відносини держав;
- в) відносини приватних осіб у сфері міжнародної торгівлі;
- г) питання міждержавної торгівлі.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Тарифні і нетарифні методи регулювання обігу товарів.
2. Державне мито в Україні.
3. Митний союз – одна з форм співробітництва держав.

Література: 5, 12, 18, 19, 23, 25, 27, 28, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 39, 47, 49, 50, 51, 52, 56, 58, 64, 70, 71-76, 78, 83, 91, 92, 94, 95, 102, 104, 107, 110, 115, 116.

* * *

Тема 14. Міжнародне транспортне право

Глосарій: транспорт, міжнародне транспортне право, міжнародні перевезення, транспортне сполучення, фрахт, коносамент, пасажир, вантаж, багаж, відправник, перевізник, вантажоодержувач, транзит, супровідні документи.

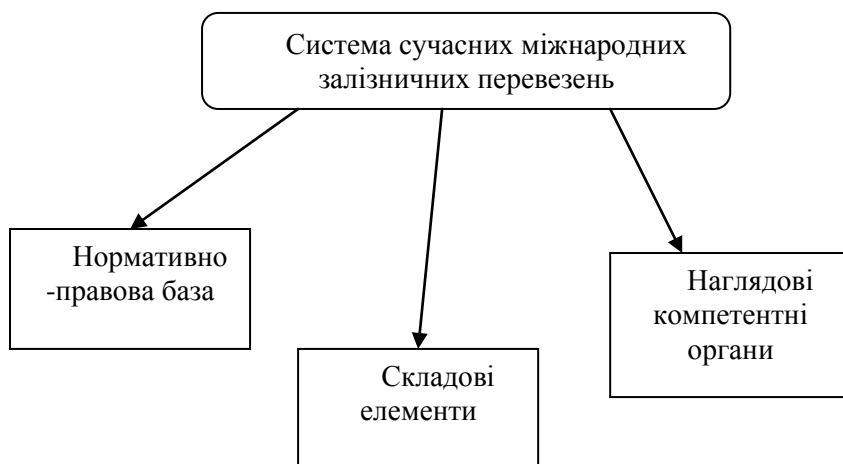
Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під поняттям міжнародного транспортного права?
 - 1.2. Що таке «міжнародне перевезення» і чим воно відрізняється від внутрішньодержавного перевезення?
 - 1.3. У чому полягає правове регулювання міжнародних морських перевезень?
 - 1.4. Які особливості правового регулювання міжнародних річкових перевезень?
 - 1.5. У чому полягає суть правового регулювання міжнародних залізничних перевезень?
 - 1.6. Які основні проблеми сучасного міжнародного транспортного права?
 - 1.7. У чому полягають особливості правового регулювання міжнародних автомобільних перевезень?
 - 1.8. У чому полягають причини, що зумовлюють необхідність міжнародного співробітництва у сфері повітряних перевезень?
 - 1.9. Які способи міжнародних морських перевезень вам відомі?
 - 1.10. Які різновиди коносаменту використовуються в міжнародних морських перевезеннях?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи матеріали джерел, основної та додаткової літератури, письмово простежте етапи становлення сучасного міжнародного транспортного права.
 - 4.2. Користуючись матеріалами джерел, основної та додаткової літератури, визначити переваги і недоліки міжнародних автомобільних перевезень. Відповідь оформити у вигляді порівняльної таблиці.

Переваги і недоліки міжнародних автомобільних перевезень

Переваги	Недоліки
–	–

4.3. Користуючись положеннями Угоди про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) від 9 травня 1980 р., Міжнародної конвенції про вантажну марку від 5 квітня 1966 р., Конвенції про Кодекс поведінки лінійних конференцій від 6 жовтня 1983 р. скласти структурно-логічну схему «Система сучасних міжнародних залізничних перевезень».

5. Розв'язати тести:

1. Документ, який містить умови перевезення вантажу і є доказом наявності відповідного договору і прийняття вантажу до перевезення:

- а) коносамент;
- б) накладна;
- в) доручення;
- г) акт приймання-передачі.

2. Більшість морських ліній експлуатується великими судновласницькими компаніями, які

утворюють групи, що мають назву:

- а) трасти;
- б) трампові об'єднання;
- в) лінійні конференції;
- г) чартери.

3. Плата за міжнародні залізничні перевезення визначається:

- а) міжнародними тарифами;
- б) національними тарифами;
- в) міжнародними і національними тарифами;
- г) за домовленістю сторін.

4. Автентичний текст – це:

- а) дипломатичний документ, в якому викладається фактична сторона якого-небудь міжнародного питання;
- б) вироблений і узгоджений сторонами текст міжнародного договору, що визнається в якості основного і достовірного;
- в) документ, в якому наводяться обґрунтування позиції держави;
- г) листування Міністерства закордонних справ.

5. Тимчасовий колективний орган суверенних держав-учасників, створюваний для досягнення погоджених цілей:

- а) міжурядова конференція;
- б) міжнародний договір;
- в) дипломатичне представництво;
- г) міжнародна неурядова організація.

6. Потерпілий в результаті міжнародного правопорушення називається:

- а) суб'єкт міжнародного делікту;
- б) суб'єкт міжнародних претензій;
- в) суб'єкт міжнародного злочину;
- г) суб'єкт законодавчої ініціативи.

7. Грошова компенсація збитків потерпілому в міжнародному економічному праві:

- а) промульгація;
- б) сатисфакція;
- в) репарація;
- г) реституція.

8. Правове становище екіпажу повітряного судна:

- а) визначається законодавством держави-експлуатанта (власника) повітряного судна;
- б) визначається законодавством держави реєстрації повітряного судна;
- в) взагалі ніяк нормативно не визначено;
- г) є громадянами держави перебування.

9. Поняття відкритого моря:

- а) це частини моря шириною до 200 морських миль, що потрапляють під суверенітет прибережної держави;
- б) це всі частини моря, які не підпадають під юрисдикцію конкретної держави;
- в) це частини моря, які мають пряме зіткнення з океанськими просторами;
- г) це прибережна смуга шириною 24 морські милі.

10. Які з перелічених органів входять в систему головних органів ООН?

- а) Економічний суд;
- б) Рада безпеки;
- в) Всесвітній поштовий союз;
- г) Міжнародний валютний фонд.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Зміст єдиних правил Міжнародної вантажної конвенції.
2. Конвенція міжнародних повітряних перевезень (1929 р.)
3. Загальна характеристика Конвенції ООН про Кодекс поведінки лінійних конференцій 1983 р.
4. Загальна характеристика Женевських конвенцій про відкрите море, про територіальне море, про риболовство та охорону живих ресурсів 1958 р.
5. Міжнародні транспортні договори (угоди), їх види.
6. Загальна характеристика сучасних міжнародних транспортних зв'язків, місце і роль у них України.

Література: 4, 5, 8, 11, 12, 16, 21, 22, 28, 30, 31, 35, 37, 39, 42, 44, 47, 55, 57, 63, 64, 69, 70, 71-75, 78, 82, 86, 89, 92, 95, 102, 105, 107, 108, 119.

* * *

Тема 15. Міжнародно-правове регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного міжнародного співробітництва

Глосарій: міжнародне співробітництво, промисловість, промислова кооперація, спільне виробництво, підприємство, матеріально-технічне забезпечення, компенсаційна угода, сільське господарство, агропромисловий комплекс, науково-технічне співробітництво, наукові дослідження, інтелектуальна власність, консультативні послуги, науково-дослідні роботи.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під поняттям міжнародно-правового регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного міжнародного співробітництва?
 - 1.2. У чому полягають особливості функціонування механізму міжнародно-правового регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного міжнародного співробітництва?
 - 1.3. У чому полягає організаційно-правовий механізм міжнародної митної системи?
 - 1.4. Які особливості має міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва у галузі сільського господарства?
 - 1.5. Яку роль відіграє Організація ООН з промислового розвитку (ЮНІДО) в системі міжнародно-правового регулювання промисловості?
 - 1.6. Які принципи діяльності Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку (ІФАД)?
 - 1.7. Яку роль відіграє ЮНЕСКО у розвитку та інтеграції загальноосвітніх рушійних сил науково-технічного прогресу?
 - 1.8. Що є основним засобом правового регулювання міжнародного співробітництва у галузі сільського господарства?
 - 1.9. Яка роль України в системі міжнародно-правового регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного міжнародного співробітництва?
 - 1.10. Чи виконуються в Україні міжнародні вимоги по захисту прав інтелектуальної власності?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи положення Європейської ландшафтної конвенції від 7 вересня 2005 р., письмово охарактеризувати завдання світової спільноти по охороні та збереженні природного навколишнього середовища.
 - 4.2. Використовуючи положення Міжнародної угоди по цукру від 20 березня 1997 р., Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15 квітня 1994 р., Декларації про міжнародне економічне співробітництво, зокрема поживлення економічного росту та розвитку в країнах, що розвиваються від 1 травня 1990 р., скласти порівняльну таблицю «Переваги та недоліки міжнародно-правового регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного міжнародного співробітництва»

Переваги та недоліки міжнародно-правового регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного міжнародного співробітництва

Нормативно-правовий акт	Переваги	Недоліки
Міжнародна угода по цукру від 20 березня 1997 р.		
Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15 квітня 1994 р.		

Декларація про міжнародне економічне співробітництво, зокрема поживлення економічного росту та розвитку в країнах, що розвиваються від 1 травня 1990 р.		
---	--	--

- 4.3. Підготувати електронну презентацію з розгорнутим текстовим супроводом на тему «Роль ФАО в системі міжнародно-правового регулювання сільськогосподарського розвитку».
- 4.4. Скласти кросворд на 15 термінів по даній темі.
5. Розв'язати тести:
1. В 1994 році внаслідок підписання Марракешської угоди було створено:
 - а) Світову організацію торгівлі;
 - б) Організацію об'єднаних націй;
 - в) Європейське економічне співтовариство;
 - г) Європейський союз.
 2. Допомога країнам в розробці програм розвитку, науково-технічних програм і планів індустріалізації є метою:
 - а) ООН;
 - б) МАГАТЕ;
 - в) ЮНІДО;
 - г) ФАО.
 3. Постійно діюча організація, основною метою діяльності якої є регулювання цін на нафту:
 - а) Ліга арабських держав;
 - б) Організація країн-експортерів нафти ОПЕК;
 - в) Латиноамериканська економічна система;
 - г) Асоціація держав Південно-Східної Азії.
 4. Сприяння розвитку сільського господарства, рибальства та лісового господарства є завданням:
 - а) Продовольча і сільськогосподарська організація ООН;
 - б) Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку;
 - в) Міжнародний центр торгівлі ЮНКТАД/СОТ;
 - г) Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД).
 5. Види відповідальності в міжнародному економічному праві:
 - а) політична, кримінальна, цивільно-правова, дипломатична;
 - б) політична, матеріальна;
 - в) політична, матеріальна, дипломатична, консульська;
 - г) адміністративна, дисциплінарна.
 6. Класифікація міжнародної безпеки:
 - а) міждержавна, Західна, Східна, Північноамериканська, Південноамериканська, Африканська, Океанії;
 - б) космічна, ядерна, хімічна, біологічна, радіаційна, національна;
 - в) загальна, регіональна;
 - г) особиста, громадська.
 7. Мирні засоби вирішення міжнародних суперечок – це:
 - а) погоджувальні комісії, мирні конференції, двостороння дипломатія, багатостороння дипломатія, човникова дипломатія;
 - б) переговори, консультації сторін, обстеження, примирення, добрі послуги, посередництво, міжнародний арбітраж, судовий розгляд;
 - в) зустрічі «без краватки», демонстрація сили держави шляхом передислокації власних збройних сил до кордону;
 - г) превентивна дипломатія, санкції за рішенням Ради Безпеки ООН.
 8. Екстрадиція – це:
 - а) видача злочинця, що вчинив економічний злочин, іншій державі;
 - б) згоду на виконання дипломатом його обов'язків;
 - в) доступ до відкритих морських портів;
 - г) додаток до міжнародного економічного договору.
 9. Класифікація міжнародних економічних договорів:
 - а) індивідуальні, регіональні, універсальні, сепаратистські, територіальні, ратифікаційні;
 - б) письмові, двосторонні, багатосторонні, відкриті, закриті, міжурядові, неурядові;

- в) «джентльменські угоди», таємні, загальні;
- г) міжконтинентальні, міжурядові, міжвідомчі, неурядові, спеціальні, застережні.

10. Види визнання в міжнародному праві:

- а) визнання держави, визнання уряду, визнання авторитету державного діяча, визнання міжнародного діяча;
- б) визнання наукової доктрини, визнання дії міжнародно-правової норми;
- в) визнання держави, визнання уряду, визнання повсталого боку, визнання органів національного визволення;
- г) визнання претензій держави, визнання правоти за однією із сторін міжнародного спору, дипломатичне і консульське визнання.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Продовольча і сільськогосподарська організація ООН (ФАО).
2. Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (ІФАД) – міжнародна спеціалізована установа ООН.
3. Україна в системі міжнародного науково-технічного співробітництва.

Література: 5, 12, 26, 27, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 39, 47, 70, 71-76, 78, 83, 91, 92, 94, 95, 102, 107, 110, 115, 119, 121, 122.

* * *

Тема 16. Основи права міжнародної економічної конкуренції

Глосарій: міжнародна економічна конкуренція, міжнародний монополізм, антиконкурентні дії, креативна конкуренція, функції економічної конкуренції, антимонопольні заходи, горизонтальне обмеження міжнародної економічної конкуренції, вертикальне обмеження міжнародної економічної конкуренції диверсифікація.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під поняттям міжнародного співробітництва у сфері міжнародної економічної конкуренції?
 - 1.2. У чому полягають особливості функціонування механізму міжнародно-правового регулювання у сфері міжнародної економічної конкуренції та міжнародного співробітництва?
 - 1.3. Які існують заходи боротьби з монополізмом у сфері міжнародної економічної конкуренції та міжнародного співробітництва?
 - 1.4. Що таке міжнародна економічна конкуренція?
 - 1.5. Які існують міжнародні організації в системі ООН, що регулюють міжнародну економічну конкуренцію?
 - 1.6. Які є приклади інтернаціоналізації дії конкурентної політики?
 - 1.7. Яким чином здійснюється багатостороннє регулювання міжнародної економічної конкуренції?
 - 1.8. Що покладено в основу договору країн СНД про створення економічного союзу СНД?
 - 1.9. Яка роль України в системі міжнародно-правового регулювання економічної конкуренції та міжнародного співробітництва?
 - 1.10. Чи дотримуються в українському законодавстві міжнародні вимоги по захисту економічної конкуренції?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи матеріали джерел, основної та додаткової літератури, прослідкуйте еволюцію становлення інституту міжнародної економічної конкуренції у 2-й половині ХХ – на поч. ХХІ ст.ст.
 - 4.2. Використовуючи положення статті 40 Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS) від 15 квітня 1994 р., статті VIII Генеральної угоди про торгівлю послугами (GATS) від 15 квітня 1994 р., статті 9 Угоди про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (TRIMS) від 15 квітня 1994 р., скласти порівняльну таблицю «Міжнародна економічна конкуренція у міжнародній правовій базі».

Міжнародна економічна конкуренція у міжнародній правовій базі: основні положення

Угода про торгівельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS) від 15 квітня 1994 р.	Генеральна угода про торгівлю послугами (GATS) від 15 квітня 1994 р.	Угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (TRIMS) від 15 квітня 1994 р.

5. Розв'язати тести:
1. Світовий ринок – це:
 - а) Організація бартерних операцій;
 - б) Система відносин обмінного характеру, що існує між суб'єктами МЕН і базується на міжнародному поділі праці;
 - в) Торгівля між суб'єктами різних країн;
 - г) Частина світового ринку, система обмінних відносин, що побудована на організації купівлі-продажу продуктів матеріального виробництва.
 2. В 1994 році внаслідок підписання Марракешської угоди було створено:
 - а) Світову організацію торгівлі;
 - б) Організацію об'єднаних націй;
 - в) Європейське економічне співтовариство;
 - г) Європейський союз.
 3. Основною метою Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) є:
 - а) обмежити монополізм;
 - б) надавати країнам, що розвиваються, митні пільги;
 - в) забезпечити стабільність національних валют;
 - г) створити у світі ліберальну і відкриту торговельну систему.
 4. Постійно діюча організація, основною метою діяльності якої є регулювання цін на нафту:
 - а) Ліга арабських держав;
 - б) Організація країн-експортерів нафти ОПЕК;
 - в) Латиноамериканська економічна система;
 - г) Асоціація держав Південно-Східної Азії.
 5. Внутрішньодержавні органи зовнішніх зносин – це:
 - а) вищі державні чиновники міністерств і відомств у закордонних справах;
 - б) вищі представницькі та виконавчі органи держави: глава держави уряд, відомство закордонних справ;
 - в) урядові, неурядові;
 - г) консульська служба.
 6. Джерелами міжнародного економічного права є:
 - а) міжнародні економічні договори;
 - б) підприємницьке право окремих держав;
 - в) двосторонні міжнародні договори про купівлю-продаж певної кількості військової продукції;
 - г) судовий прецедент в галузі міжнародних економічних відносин.
 7. Який з перерахованих принципів міжнародного економічного права поширюється на будь-яку державу?
 - а) принцип найбільшого сприяння;
 - б) принцип недискримінації;
 - в) принцип надання преференцій;
 - г) принцип національного режиму.
 8. Вкажіть, яка з нижчеперелічених територій відноситься до міжнародного простору:
 - а) острови;
 - б) відкрите море;
 - в) космічні кораблі;
 - г) континентальний шельф.
 9. Визначте правовий режим континентального шельфу:
 - а) державний;
 - б) міжнародний;
 - в) змішаний;

г) особливий.

10. Визначте режим польотів у повітряному просторі над відкритим морем:

- а) свобода польотів повітряних суден як у мирних, так і у військових цілях;
- б) реєстраційний порядок польотів;
- в) дозвільний порядок польотів;
- г) заборона ведення спостережень військового характеру.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

- 1. Правила захисту міжнародної конкуренції у Римському договорі.
- 2. Основні напрямки вдосконалення антимонопольної політики України.
- 3. Угода про торгівельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS).

Література: № 1, 4, 5, 30, 31, 47, 71-76, 78, 82, 86, 89, 92, 95, 102, 105, 107, 108, 119.

* * *

Тема 17. Міжнародне трудове право

Глосарій: міжнародні трудові правовідносини, робоча сила, трудова функція, право на працю, соціальне страхування, соціальне забезпечення, суб'єкти міжнародного трудового права, Міжнародна організація праці, колективні трудові відносини, міжнародні стандарти праці.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

- 1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміється під поняттям міжнародного трудового права?
 - 1.2. Що таке джерело міжнародного трудового права?
 - 1.3. Які існують підходи до класифікації джерел міжнародного трудового права?
 - 1.4. Які існують види міжнародних трудових стандартів?
 - 1.5. Яку роль відіграють міжнародні договори в сфері застосування праці і регулювання трудових відносин?
 - 1.6. Що включає в себе соціальне страхування і соціальне забезпечення у міжнародному трудовому праві?
 - 1.7. Якою є мета створення Міжнародної організації праці (МОП)?
 - 1.8. Які особливості має Статут МОП?
 - 1.9. Чим характеризується сфера застосування конвенцій МОП?
 - 1.10. Чи дотримуються в українському законодавстві міжнародні трудові стандарти?
- 2. Скласти термінологічний словник до теми.
- 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
- 4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи матеріали джерел, основної та додаткової літератури, зробити письмову порівняльну характеристику принципів міжнародного економічного права з принципами міжнародного трудового права. Зверніть увагу на рівень нормативного закріплення даних вимог.
 - 4.2. Визначте взаємозв'язок та співвідношення модельних норм міжнародного трудового права та положень чинного трудового законодавства України. Відповідь оформіть у вигляді порівняльної таблиці.

Критерії	Модельні норми міжнародного трудового права	Трудове законодавство України
– рівень нормативного закріплення		
– суб'єкт виконання		
– стандарти праці		
– забезпеченість роботодавця		
– забезпеченість працівника		

- 4.3. Підготувати електронну презентацію з розгорнутим текстовим супроводом на тему

«Міжнародна організація праці та Україна».

4.4. Використовуючи матеріали джерел зі списку основної та додаткової літератури, скласти кросворд на 10-15 термінів по даній темі.

5. Розв'язати тести:

1. Світовий ринок трудових ресурсів – це:

а) Вирівнювання демографічної ситуації у світі;

б) Система відносин обмінного характеру, що існує між суб'єктами МЄВ і базується на міжнародному поділі праці;

в) Система відносин, що виникають з приводу постійного балансування попиту та пропозиції щодо світових трудових ресурсів, яка склалася у зв'язку з нерівномірністю кількісного та якісного розміщення робочої сили у світі;

г) Плановий розподіл трудових ресурсів.

2. До основних завдань Міжнародної організації праці (МОП) не відноситься:

а) Захист інтересів і прав трудящих;

б) Контроль за якістю продукції;

в) Підвищення життєвого рівня населення;

г) Сприяння зайнятості мігрантів.

3. МОП створено у:

а) 1907 р;

б) 1919 р.;

в) 1939 р.;

г) 1945 р.

4. Міжнародні стандарти праці – це:

а) норми міжнародного трудового права;

б) принципи міжнародного трудового права;

в) засади діяльності МОП;

г) правильно все зазначене вище.

5. До міжнародних міждержавних організацій, які займаються питаннями охорони навколишнього середовища, відносяться:

а) Всесвітній поштовий союз (ВПС);

б) Міжнародний валютний фонд (МВФ);

в) Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР);

г) Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ).

6. Серед основних принципів міжнародного економічного права виділяють:

а) принцип недоторканності приватної власності;

б) принцип використання збройної сили при вирішенні конфліктів;

в) принцип невтручання у внутрішні справи держави;

г) принцип мирного використання космічного простору.

7. До суб'єктів міжнародного права належать:

а) суспільно-політичні рухи;

б) міжнародні міждержавні організації;

в) церква;

г) юридичні особи.

8. Визначте поняття «правоздатність» суб'єкта міжнародних відносин:

а) право на суб'єктивну думку;

б) здатність реалізовувати належні йому права;

в) суверенність в міжнародно-правових відносинах;

г) визнана міжнародним правом здатність мати міжнародні права та обов'язки.

9. Постійно-нейтральна держава вправі:

а) зв'язуватися з військовими блоками;

б) вступати в міжнародні економічні організації, що служать цілям миру і безпеки;

в) брати участь у конференціях з роззброєння;

г) брати участь у санкціях невійськового характеру.

10. Опублікування тексту міжнародного економічного договору усередині країни позначається терміном:

а) денонсація;

б) промульгація;

в) пролонгація;

г) імплементація.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Декларація МОП про основоположні принципи і права у сфері праці 1998 р.: зміст і значення.
2. Комісія ООН народонаселення і розвитку, Всесвітня організація здоров'я, ЮНЕСКО, Економічна і Соціальна Рада ООН як суб'єкти міжнародного трудового права.

Література: 1, 4, 5, 30, 31, 32, 33, 42, 71-76, 78, 89, 92, 95, 102, 105, 107, 108, 115, 116, 124.

* * *

Тема 18. Правове регулювання спорів, що виникають у сфері зовнішньоекономічної діяльності

Глосарій: зовнішньоекономічна діяльність, господарюючий суб'єкт, зовнішньоекономічні зв'язки, експорт, імпорт, режим найбільшого сприяння, національний режим, спеціальний режим, державне регулювання, міжнародний комерційний арбітраж.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що включає в себе поняття правового регулювання спорів, що виникають у сфері зовнішньоекономічної діяльності?
 - 1.2. Які джерела регулюють вирішення спорів, що виникають у сфері зовнішньоекономічної діяльності?
 - 1.3. У чому полягають особливості правового статусу міжнародного комерційного суду при Торгово-промисловій палаті України?
 - 1.4. Які спори розглядає Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України?
 - 1.5. У чому полягають особливості правового механізму арбітражного вирішення міжнародних економічних спорів?
 - 1.6. Що включають в себе принципи організації і діяльності третейського суду?
 - 1.7. Якою є мета третейського самоврядування?
 - 1.8. Що таке арбітражна угода?
 - 1.9. Які існують стадії арбітражного розгляду міжнародного економічного спору?
 - 1.10. Чи виконується в Україні принцип ексекватури?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Використовуючи матеріали джерел, основної та додаткової літератури, дати загальну характеристику таких установ, як Міжнародний арбітражний суд Міжнародної торгової палати у м. Парижі, Лондонський міжнародний третейський суд, Арбітражний інститут Торгової палати м. Стокгольма (Швеція), Американська арбітражна асоціація.
 - 4.2. Користуючись положеннями Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24 лютого 1994 р., скласти порівняльну таблицю «Компетенція Міжнародного комерційного суду та Морської арбітражної комісії».

Компетенція Міжнародного комерційного суду та Морської арбітражної комісії

Компетенція Міжнародного комерційного суду	Компетенція Морської арбітражної комісії
—	—
—	—
—	—

- 4.3. Підготувати електронну презентацію з розгорнутим текстовим супроводом на тему «Міжнародний комерційний арбітраж: правові засади».
- 4.4. Використовуючи матеріали джерел зі списку основної та додаткової літератури, скласти кросворд на 10-15 термінів по даній темі.
5. Розв'язати тести:

1. Спори, які можуть створювати загрозу миру, розглядають:
 - а) Міжнародний суд ООН;
 - б) Міжнародний арбітраж;
 - в) Рада Безпеки ООН;
 - г) Економічного суду СНД.
2. Генеральна Рада СОТ має призначити склад комісії для розгляду клопотання уряду про розгляд спору протягом:
 - а) 20 днів після отримання клопотання;
 - б) 40 днів після отримання клопотання;
 - в) 60 днів після отримання клопотання;
 - г) 80 днів після отримання клопотання.
3. Арбітри мають бути призначені протягом трьох місяців з дня одержання прохання від будь-якого з урядів про проведення арбітражу, а голова протягом:
 - а) чотирьох місяців;
 - б) п'яти місяців;
 - в) шести місяців;
 - г) одного року.
4. До відомого арбітражного закладу належать:
 - а) Американська арбітражна асоціація;
 - б) Лондонський міжнародний арбітражний суд;
 - в) Арбітражний інститут Стокгольмської торговельної палати;
 - г) правильно все вищезазначене.
5. Угода сторін про передачу до арбітражу всіх або певних спорів, які виникли або можуть виникнути між ними в зв'язку з будь-якими конкретними правовідносинами, незалежно від того, мають вони договірний характер чи ні – це:
 - а) демпінгова угода;
 - б) арбітражна угода;
 - в) ухвала арбітражного суду;
 - г) ухвала третейського суду.
6. Пролонгація міжнародних економічних угод – це:
 - а) визначення терміну дії;
 - б) відновлення угоди;
 - в) продовження терміну дії;
 - г) припинення угоди.
7. Які міжнародні органи займаються кодифікацією міжнародного права?
 - а) Постійна Палата Третейського Суду;
 - б) Комісія міжнародного права ООН;
 - в) Міжнародний Суд ООН;
 - г) Рада Безпеки ООН.
8. При вирішенні яких питань Радою Безпеки ООН застосовується «право вето»?
 - а) при вирішенні питань процедурного характеру;
 - б) при виборі членів Міжнародного Суду;
 - в) при вирішенні про скликання Генеральної конференції з перегляду Статуту ООН;
 - г) при розслідуванні суперечки або ситуації, розвиток яких може загрожувати підтриманню миру і безпеки.
9. Які засоби мирного вирішення спорів передбачають прийняття рішень, обов'язкових для сторін спору?
 - а) добрі послуги;
 - б) Міжнародний Суд ООН;
 - в) погоджувальні комісії;
 - г) посередництво.
10. Найбільш результативним засобом мирного вирішення міжнародних економічних спорів є:
 - а) посередництво;
 - б) міжнародна слідча процедура (обстеження);
 - в) судова процедура (діяльність Міжнародного Суду ООН);
 - г) безпосередні переговори.

Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно:

1. Лондонський міжнародний третейський суд: особливості гармонізації діяльності із

законодавством України.

2. Розгляд справ Міжнародним комерційним арбітражним судом при Торгово-промисловій палаті України.
3. Правовий механізм арбітражного вирішення міжнародних економічних спорів.
4. Принципи організації і діяльності третейського суду. Третейське самоврядування.

Література: № 1, 5, 6, 9, 17, 24, 30, 31, 38, 60, 71-76, 78, 88, 92, 95, 101, 102, 107, 109, 120, 123, 124.